

افغانستان آزاد – آزاد افغانستان

AA-AA

چو کشور نېاشد تن من مېباد بدین بوم و بر زنده یک تن مېباد
همه سر به سر تن به کشتن دهیم از آن به که کشور به دشمن دهیم

www.afgazad.com

afgazad@gmail.com

Ideological

مسایل ایدئولوژیک

الحاج داکتر امین الدین «سعیدی – سعید افغانی»

۰۴ نومبر ۲۰۱۳

جواب سلام دادن در وقت نماز

دین مقدس اسلام دینی است که جهت حاکم ساختن صلح و آرامش در جامعه انسانی و نفی دشمنی ها ، کدورت ها و کینه توزی ها و سالم سازی محیط زندگی انسان ها شعارهایی را برای پیروان خویش پیش کشیده، که با عام ساختن این شعار می خواهد روحیه قوی اخوت و برادری و در مجموع روابط دوگانه و چندگانه را بین انسانها تأمین نمایند.

از جمله این شعارها ، یکی هم «سلام» است .

مفهوم عام و کلی که در کلمه «سلام» وجود دارد اینست که با ذکر این کلمه می خواهد پیامی را برای جامعه بشری تقدیم دارد که فهم آن اینست: شما از دست من در امان هستید .

این پیام عالی در اندیشه دینی مقدس سلام به مفهوم ارسال پیام صلح و آرامش است که افراد را به هم مطمئن می سازد تا به یک دیگر ضرر و زیانی از بعد جانی، مالی و زبانی و غیره نرسانند.

پیامبر صلی الله علیه وسلم در یک طرح علمی و انسانی به تعریف فرد مسلمان پرداخته و فرموده است که «المسلم من سلم الناس من یده و لسانه» (مسلمان کسی است که مردم از دست و زبان او در امان باشند.)

سلام پیش از اسلام

در مورد «سلام» و مفاهیم سلام باید به عرض برسانم: قبل از اسلام اصطلاح پر مفهومی مانند «سلام» وجود نداشت. عربها قبل از اسلام برای احوالپرسی از : اصطلاح «تحیت» استفاده می بردند ، طوری که درقرآن عظیم الشان نیز به عنوان مفهوم ارتباط جمعی به این اصطلاح اشاره به عمل آمده است . ناگفته نباید گذاشت که جنب این اصطلاح تعداد دیگری از اصطلاحات هم مروج بود که از انجمله از عباراتی مانند : «حیاك» «اهلا و سهلا» «صباح الخير» «مساء الخير» «نعیمه» برای برقراری روابط روزمره در بین عرب ها مورد استفاده به عمل می آمد .

ولی طوری که گفته شد : «سلام» اصلاً کلمه عربی است که ریشه آن سلم است. این کلمه زمانی مورد استفاده قرار می گیرد که انسانها به یک دیگر می رسند و به خاطر احترام و آشنائی با یک دیگر به هم سلام می کنند .

گفته می توانیم که سلام اصلاً کلمه دعائی است، وقتی کسی به دیگری سلام می کند در واقع برای او سلامتی آرزو می کند.

سلام همان گونه که اشاره شد علاوه بر واژه بودن در درون خود بیانگر فرهنگ، باور و نگرش عمیق و کلی نسبت به جهان هستی و زندگی می باشد.

سلام در فلسفه یعنی حرکت از کثرت به سوی وحدت که در جامعه دینی برخوردار از مفاهیم ذیل است.

« سلام » یکی از نام های جلالت خداست. یعنی خدا عامل ارتباط انسان هاست و روابط را باید بر مبنای اعتقاد و ابراز محبت به او شکل داد و رابطه ارزشمند است که با خداوند نسبت داشته باشد. طوری که در قرآن عظیم الشان به این مفهوم چنین اشاره به عمل آمده است :

« هو الله الذی لا اله الا هو الملك القدوس السلام المؤمن المهيمن... » (سوره حشر آیت ۲۳).

پس در جامعه توحیدی باید کلیه روابط بر مبنای یگانگی خدا باشد ما با سلام ارتباط برقرار می کنیم و این ارتباط کثرت جامعه توحیدی را به وحدت تبدیل می کند و نقطه اتصال کثرت خداوند متعال است.

قرآن کریم به عموم مسلمانان تأکید می کند اگر کسی به شما سلام داد باید به شیوه و شکل بهتری او را پاسخ گوئید تا بر این اساس مسلمانان را به تعمیق روابط اجتماعی ترغیب نماید.

هرگاه کسی به شما سلام و تحیت گفت شما نیز باید تحیتی بهتر از آن و یا نظیر آن را پاسخ دهید زیرا خدا به حساب هر نیک و بدی کاملاً خواهد رسید. (نساء-۸۵)

در دین مقدس اسلام به سلام کردن تأکید زیادی به عمل آمده است، حتی در روایات اسلامی آمده است که پیامبر اسلام در سلام دادن نسبت به دیگران پیشی می کرد پیامبر اسلام، سلام را عامل افزایش دوستی و محبت دانسته به همین منظور، سلام دادن به سلام را واجب دانسته است.

اعراب حتی در هنگام خداحافظی نیز با گفتن «سلام علیکم» خداحافظی می کردند.

در قرآن عظیم الشان آمده است « یا ایها الذین آمنوا صلوا علیه وسلموا تسلیما » خداوند پاک خودش نیز بر پیامبران سلام فرستاده و می فرماید: «سلام علی المرسلین»، «سلام علی نوح»، «سلام علی ابراهیم»، «سلام علی موسی و هارون»

سلام، اطمینان دادن به طرف مقابل است که هم سلامتی و تندرستی تو را خواستارم، هم از جانب من آسوده باش و مطمئن، که از جانب من ضرری به شما نخواهد رسید. من خیر خواه تو هستم، نه بد خواه و کینه ورز و دشمن.

علماء می گویند که سلام یکی از نام های خداوند است، سلام تحیت اهل جنت است، سلام تحیت فرشتگان به هنگام داخل شدن به جنت است، سلام پیام پروردگار رحمان و رحیم است، سلام اولین حق هر مسلمان بر مسلمان دیگر است، سلام کلید شروع هر کلام و نوشته است، سلام امان نامه از هر گونه ترس و شری است، سلام ساده ترین عمل نیک است، سلام تواضع و فروتنی است، سلام عامل محبت و الفت است، سلام اظهار صلح و مسالمت است، سلام اولین تحفه و هدیه دو انسان است، سلام دعوت به صلح جهانی است، سلام بر طرف کننده دشمنی ها و کدورت های گذشته است، سلام اعلام حضور و اجازه برای ورود است، سلام بهترین کلام برای ورود و خروج است، سلام کلامی است در زبان سُبُک، اما در میزان سنگین، سلام تنها کلامی است که مخاطبش مردگان و زندگان اند، سلام عامل تعظیم و تکریم است سلام پیام آور انس، محبت و دوستی است، سلام عامل تکیه زدائی و خود خواهی است، سلام کمالی است که ترک آن نشانه بخل و تکیه و انزوا و قهر و قطع رحم است.

از جمله آداب و اخلاق اسلامی که در قرآن کریم و احادیث نبوی بر آن تأکید شده، سلام کردن است که دارای تأثیرات مثبت فردی و اجتماعی و اخلاقی و روانی و فرهنگی فراوانی است و رایحه خوش محبت و همدلی و ادب و تواضع را در فضای جامعه منتشر می سازد.

در دین مقدس اسلام آمده است که مستحب است کسی که به سلام آغاز می کند باید بگوید: «السَّلَامُ عَلَيْكُمْ وَرَحْمَةُ اللَّهِ وَبَرَكَاتُهُ» یعنی سلام کننده باید ضمیر جمع را استعمال نماید، بادر نظر داشت این که بالای کسی که بر وی سلام داده می شود، یکنفر باشد. در جواب سلام باید گفته شود: «وَعَلَيْكُمْ السَّلَامُ وَرَحْمَةُ اللَّهِ وَبَرَكَاتُهُ»، پس واو عطف را بیاورد در گفته اش: و علیکم.

در حدیث متبرکه آمده است :

هر گاه یکی داخل مسجد گردید و دید که مردم مصروف نماز جماعت هستند، فقط ذکر و دعا را بخواند و نیازی به سلام دادن برای مصلین که مصروف نماز جماعت اند نیست، زیرا ممکن است گفتن سلام شما که به آواز نسبتاً بلندی صورت می گیرد، باعث تشویش نمازگزاران شود. ولی با آنهم که اگر سلام داد ممانعتی در آن دیده نمی شود.

ولی سؤال در اینجا است کسانی که مصروف نماز خواندن هستند چگونه به جواب سلام بپردازند. از احادیث پیامبر صلی الله علیه وسلم طوری معلوم می شود که مکلفیت مصلین که در حال نماز هستند جواب سلام را شفاهی نه بلکه می توانند کف دست راست خود را کمی از پشت دست چپ جدا نمایند.

در حدیثی از عبدالله بن عمر -رضی الله عنهما- روایت است: (خرج رسول الله صلی الله علیه وسلم إلى قباء یصلی فیه فجاءته الأنصار فسلموا علیه و هو یصلی، قال: فقلت لبلال: کیف رأیت رسول الله صلی الله علیه وسلم یرد علیهم حین کانوا یسلمون علیه و هو یصلی؟ قال: یقول هكذا، وبسط کفه وبسط جعفر بن عون کفه، وجعل بطنه أسفل، وجعل ظهره إلى فوق) (رواه ابوداود)

«پیامبر صلی الله علیه وسلم به قبا رفت تا در آنجا نماز بخواند، انصار نزد او آمدند و در حالی که پیامبر صلی الله علیه وسلم در نماز بود بر او سلام کردند (ابن عمر) گوید: به بلال گفتم پیامبر صلی الله علیه وسلم در حالی که در نماز بود و آنان (انصار) بر او سلام کردند چگونه جواب سلام آن را داد؟ گفت به این صورت: کف دستش را باز کرد، جعفر بن عون - راوی - هم کف دستش را باز کرد و کف دستش رو به پائین و پشت دستش را رو به بالا کرد».

پایان

تتبع و نگارش :

الحاج داکتر امین الدین «سعیدی - سعید افغانی»

مدیر مطالعات ستراتیژیک افغان و

مسئول مرکز کلتوری دحق لاره- جرمنی